

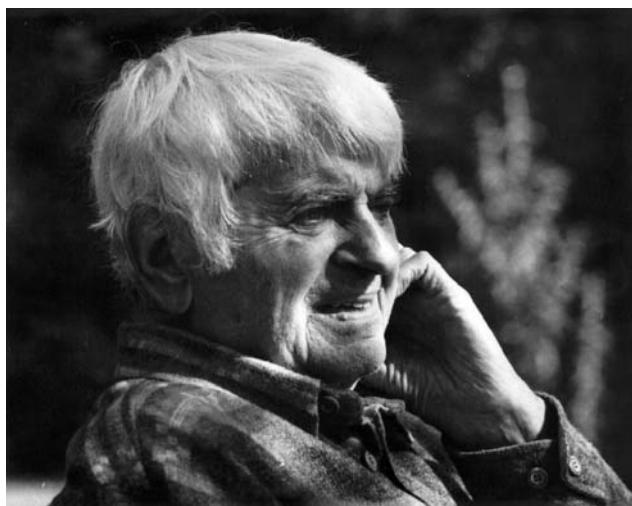
Hol, mikor...

A 80 ÉVES MÉSZÖLY MIKLÓST KÖSZÖNTŐ SOROK

„Legszívesebben nem is magunkról írnék, hanem tárgyakról, tájakról, de olyan aprólékosan, ahogy ma is bennem élnek – amilyenre a mi odaérkezésünk változtatta őket...”

Szép volt az idei ősz, nagyon szép. Amikor szeptember végén Kisvárdán jártam fotózni, és ragyogó fények fogadtak, már akkor hálálkodtam. Aztán amikor kimentem Kisorosziba Mészöly Miklóst fotózni, nagyon jó volt, hogy végig kint lehettünk és együtt örülhettünk a napsütésnek és a csendes ősznek. Október vége volt, reggel fagyott is, amikor elindultunk a Királyhágón túlra, a Kolozs és Bihar vármegye határán emelkedő Vlegyászára. Aztán kisütött a nap, mindent elárasztott a fény: igen, ajándék volt ez a nap. (Azt is megkockáztatom, hogy megérdemelt ajándék, hisz megszolgtam.)

Több mint egy évtizede készülődöm, de csak az idén jutottam el ide. Részletes autótérképpel indultunk el, de ez nem segített, mert itt véget ér az út – már-már véget ér itt a világ is. Kérdezni kell, tanácsolták. Szerencsénkre velünk volt Cs., aki kérdezni is tudott, merthogy ideáti. (Mi lett volna, ha nincs itt? Még ma is ott állnánk, ebben biztos vagyok.) Tehát volt, aki kérdezett, s néha jött valaki, akitől kérdezni lehetett. Hol van, merre kell menni (autóval)... Gyalog erre, mert az úgy közelebb, autóval pedig arra, meg arra, aztán megint arra kell fordulni. A harmadik megállás és kérdezősködés után, mert volt rálátásunk (igen, mint a repülőn, hisz 1870 méteres csúcs felé tartotunk,) azt is észrevettük, hogy másfél óra alatt alig haladtunk valamit. A legvégén derült ki, hogy gyalogosan valóban egyszerűbb lett volna: egy órányi út vezet arra a helyre, ahová több órás autózással érhetünk el. S azt is láttuk, hogy majd' mindenki a legbonyolultabb (kerülő)utat magyarázta el, s két egyforma útmutató nem volt.

Mindenki máshová küldött! – mondtam a telefonba. Szokták ezt csinálni – válszolta Alaine. Tapasztalatból tudta, hisz velük is ez történt. Csak akkor éjszaka lévén tájékozódni még nehezebb volt. Mégis nekem volt az egyetlen helyes iránymutatóm: egy (a regényben olvasott) különös bolyongás alapján rekonstruált (tér)kép. Ez alapján kerestem és véltem megtalálni azt a helyet, azt a sziklát és azt a rétet.

Volt a kabana fölött egy szikla, onnét különösen lelepleződött minden, még az Égettkő völgye is – de ezt csak utólag tudtam meg. Sokszor elnéztem onnét ennek a völgygerincnek az oválisát. Olyan volt, mint egy óriási kráterperem. A stadionok legfelső ülésora rajzol ki ilyen formát – a prágai meg a helsinki vagy a melbourne-i, ami még el sem készült. Egyszer ott ültünk Bálinttal, és mutattam neki ezt a távoli „kráter”-t. De akkor se mondott mást, csak azt: „Mielőtt hazautazunk Pestre, majd elsétálunk oda.” De egy szót se arról, hogy ez a völgy az...

Az első nap, amikor öt óra gyaloglás után megérkeztünk a rogozseli platóra... már esett az eső, amikor ide értünk, nem is láttuk a ködtől a Vlegyászát, de itt a fennsíkon olyan volt a táj, mintha rejtett világítás járná át: a felbőke alacsonyra ereszkedtek fölöttünk, de ugyanakkor a sárgás ég alj vette körül a falut, s mi magunk is sárgának láttuk egymást. Ebben a világításban már egyáltalán nem számított, hogy lucskosra ázunk-e; hogy állunk vagy lépkedünk. A szamarunk, a fiúval, jó háromszáz méterre járt előttünk; de gondolhattuk azt is, hogy mi járunk előtte háromszáz méterre. Bálintot már akkor is felvillanyozta a távolságoknak ez az elbizonytalanosdása. Pedig ez még nem is volt az igazi – hanem amikor éjszaka itt bolyongtunk! A szekércsapás, amely átlósan szelte át a platót, sötétben is jól vezette az embert; és mégse vezetett sehová. Pedig a fiú errefelé tűnt el, a lucbokros lejtőn, Rogozsel irányába. Először azt hittük, hogy lejjebb valahol megvár, és a kalauzunk lesz – de többet nem találkoztunk. Mindenesetre igyekeztünk mi is azt az irányt tartani, amerre ő eltűnt. A nagy csöndben ütemesen ütődött lábunkhoz a ritkás fű – mintha valaki sarlóval subingatott volna a hátunk mögött. Hátra is néztem többször. Még láttam a kabana fehér falát; de bent már Rogozsel szétszórt házai is feltűntek, mint valami óriási tálcán. Csupa csúcsos tetejű ház, és mind kék. Nappal nagyon kékek látszóttak, most azok is fehérre sápadtak a holdfényben. Többször is hátra néztem – de Bálint nem. Sőt, egyre gyorsította az iramot.

– Miért rohansz úgy? Hiszen odaérünk...

– De hátha lefeküsznek addig.

– Kik?

– Hát akik hívtak... Hátha valami mulatságra hívtak! – nevetett. – Akkor biztos nem ússzuk meg pálinkázás nélkül. De azért mégis jó, hogy felzörgettek... Az is lehet, hogy valami ünnep van máma... valami szentnek az ünnepe. Majd segíts ki, ha imádkozni is kell.

– Majd sűgök – ígértem meg.

– Ha jól érezzük magunkat, tulajdonképpen itt is maradhatnánk – folytatta.

– Hol? – lepődtem meg.

– Rogozselben.

– Itt...?”

- Azt gondoltuk akkor, hogy fél évig Budapesten, és fél évig Bukarestben, vagy itt fogunk élni. De egy év múlva minden megváltozott, a határok bezárultak – mondta Alaine, amikor felhívott, és érdeklődött, hogy megtaláltuk-e azt a helyet.

Megtaláltuk. Ezt mutatják a képek is, ez a kis összeállítás.

*

Mivel is zárhatnám ezt a képes beszámolót, ezt az ünnepinek készült kis írást? „Azt hiszem, Rogozsel faluról kellene még írnom befejezésül, hogy teljes legyen a kép” – olvashatjuk *Az atléta halála* című regény egyik bekezdésében. Azt hiszem sem Rogozselről, sem Vlegyászáról, (sem Vízaknáról, sem Szekszárdról) nem kell írnom, hisz ezt már mind megírta Mészöly Miklós, aki 80 évvel ezelőtt született.

Mészöly Zoltán

